

Oikeusministeriö

LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI TUTKINTAVANKEUDEN VAIHTOEHTOJA KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI

Rikosseuraamuslaitos esittää pyydettyä lausuntonaan seuraavaa:

Rikosseuraamuslaitos pitää työryhmän mietinnössä esitettyjä ehdotuksia tutkintavankeuden vaihtoehtoista ja järjestämisestä hyvinä ja oikean suuntaisina. Toteutuessaan ehdotus poistaa yhden pitkäaikaisen oikeusvaltion periaatteiden vastaisen epäkohdan. Tutkintavankien säilyttämiseen poliisin tiloissa esitetyt rajoitukset vievät Suomen käytäntöjä eri valvontaelinten ja kansainvälisten säädösten edellyttämään suuntaan. Mikäli säilyttäminen poliisin tiloissa päättyy esitetysti myöhemmin kokonaan, tulevat esimerkiksi tätä koskevat CPT:n vaatimukset täytetyksi. Tehostetun matkustuskiellon ja tutkinta-arestin käyttöönotto tuo käyttökelpoisia vaihtoehtoja nykyiselle, käytännössä liki vaihtoehdottomalle tutkintavankeuskäytännölle. Kansainvälisesti erilaiset sähköiseen valvontaan perustuvat ratkaisut ovat tutkintavankeuden vaihtoehtoina jo laajasti käytössä.

Muistiossa on tarkasteltu esityksen taloudellisia vaikutuksia hyvinkin yksityiskohtaisesti ja Rikosseuraamuslaitos pitää tarkastelun lähtökohtia ja lopputulemaa riittävän oikeina ja suuntaa antavina. Jatkotyössä vaikutusarvioinnissa tulisi kuitenkin huomioida nykyistä paremmin tutkintavankeuksien ja mahdollisesti myös esitettyjen vaihtoehtojen osalta niiden lyhyt kesto ja siitä seuraava päivittäisen keskimäärän kasvua merkittävästi suurempi virtaaman kasvu. Toinen jatkovalmistelussa vaikutusarvioinnissa huomiota vaativa seikka on tutkintavankien määrän suurehko ja nopea vaihtelu vuoden mittaan. Sekä virtaaman kasvu että suuri vaihtelu vaativat tasaiseen hitaaseen kiertoon nähden enemmän resursseja.

Rikosseuraamuslaitos katsoo, että esitetyistä lakimuutoksista sille aiheutuvat toimintamenojen lisäykset tulee huomioida sille osoitettavassa määrärahassa täysmääräisesti. Muutoksen vaikutuksia tulee seurata ja tarvittaessa tulee kyetä reagoimaan nopeasti niin määräraha- kuin toimituslakysymyksiinkin.

Tutkintavankeuden esitettyjen vaihtoehtojen, tehostetun matkustuskiellon ja tutkinta-arestin, osalta toimeenpanosta tulisi vastaamaan Rikosseuraamuslaitos. Jotta suoriutuisimme tästä tehtävästä, tulee asetuksen laadintavaiheessa tehdä tuomioistuinlaitoksen kanssa vielä yksityiskohtaista yhteistyötä. Tällä varmistetaan, että Rikosseuraamuslaitos saa molempien ehdotettujen vaihtoehtojen osalta tuomioistuimelta riittävän tarkat tiedot tunti tunnilta, jotta sähköisen valvonnan järjestäminen on mahdollista (esim. kielletyt liikkuma-alueet jne). Matkustuskiellon osalta tätä tarkoitusta varten on tuomioistuimissa olemassa lomakkeet, mutta on syytä varmistaa tietojen riittävyys esitettyjen tutkintavankeuden vaihtoehtojen toimeenpanon tarpeisiin. Edelleen tulee varmistaa, että nämä tiedot ovat jatkossa sähköisesti siirrettävissä tuomioistuinten ja Rikosseuraamuslaitoksen tietojärjestelmien välillä.

Rikosseuraamuslaitoksen
pääjohtaja

Esa Vesterbacka

Erikoissuunnittelija

Ilppo A. Alatalo